

Патријарх Порфирије: Будимо једно у добру, једно у врлини, једно у честитости, једно у Богу, једно у Христу

Трећи дан посете Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија Херцег Новом крунисан је свечаном академијом на древној Канли кули у част 640. годишњице оснивања града током које је градоначелник г. Стеван Катић уручио предстојатељу Српске Православне Цркве Светостефанску повењу града Херцег Новог.

Захваљујући на високом признању, Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије је поручио:

– Високопреосвећени брате у Христу Митрополите црногорско-приморски, браћо архијереји, свештеници, уважени господине Градоначелниче, уважени

Ефендијо, браћо и сестре,

Ја сам данас изузетно почаствован, драги Градоначелниче, с обзиром да сте ми уручили ову повељу. Та повеља јесте пре свега за мене подсетник на незаборавне дивне дане проведене овде са вама Новљанима у Херцег Новом. Ви сте ме почаствовали чашћу тако што сте ми приредили ову Светостефановску повељу поводом великог јубилеја за овај град, поводом 640 година од када овај град постоји.

Већ сам рекао више пута ових дана да је овај јубилеј значајан за вас, Новљане, за Боку Которску, за Црну Гору, али и за Херцеговину, а и за наш народ где год да он живи али је значајан и за нашу Цркву у целини. За то постоји много разлога. Најважнији је свакако тај што су Херцег Нови и заправо читава Бока Которска и даље уз море на југоисток једино место где су Срби, православни хришћани, били и захваљујући једнако јунаштву и мудрости опстали као медитерански народ. Кажу да се Медитеран простира тамо „где цвета лимун жут“, расту маслина, палма, где рађа смоква која све нас не само у родно касно лето подсећа на благодати Медитерана, на Боку, на вас који овде живите уз јадранску обалу. То значи да ми православни Срби спајамо два најважнија европска цивилизацијска и привредна пута, два кључна европска крвотока, а то су Дунав и Средоземно море. Преко Боке и Херцег Новог и ми смо, као уосталом и други братски словенски народи са јадранских и црноморских обала, судеоници и баштиници медитеранске цивилизације која је свету донела Библију, Талмуд, Куран, атинску демократију, али и римско право. По прашњавим медитеранским путевима, пошто им је Господ упутио своју последњу заповест да „иду и науче све народе крштавајући их у име Оца и Сина и Светога Духа“, апостоли су Реч Божју донели и у ове крајеве. За медитеранским посадама које су откривале и откриле нове далеке земље кренули су и ваши праоци, ваши прадедови, очеви, браћа и мужеви и столећима путевима маслиновог уља, вина, жита, зачина, путевима ширења вере и културе навијају светским морем као адмирал, капетани, морнари, трговци.

Сви који дођу у Нови убрзо престану да се осећају као гости, што се могло закључити из овога што је господин Градоначелник говорио, престају да се осећају као дошљаци, туристи или као људи који су послом свратили овде. У Новом сви, а морам да кажем и за себе, имамо утисак да смо се вратили сами себи, јер лепота пејзажа, пјаца, безбројних скалина којима сам и ја данас и јуче пролазио, улица, кантуна и портуна, палата, ђардина, палми, агава, а понајвише сусрет и разговор са Новљанима, нама самима разоткрива оно што

је најлепше и најдрагоценије у нашем бићу, оно што је ту усађено руком нашег најплеменитијег, најважнијег и највећег сина, оца и учитеља, виноградаря, оно што је, дакле, посађено руком Светог Саве.

И шта је у овом благословеном крају и у свима нама Свети Сава усадио? Шта је то најбоље, светосавско, што чини да када дођемо у Боку осећамо да се враћамо себи? Као што је његов мироточиви отац Свети Симеон, Стефан Немања, вјерни, сербски, стони, љубљени и славни град Котор опасао дебелим зидовима, тако је Свети Сава утврђивао наш хришћански, православни идентитет и народну културу.

И Херцег Нови као и читава Бока, где се спајају копно и море, јесте простор који покрива небо, којим доминира небо, где је небо присутно, о чему сведоче толике светиње свуда око нас, о чему сведочи свети манастир Савина. Ту где је небо присутно нема граница. Нема граница између неба и земље. Нема граница између прошлости и садашњости. Нема граница између људи, појединаца, породица, али нема граница ни између народа, вера. Ту где је небо присутно, а Херцег Нови јесте простор где је небо присутно, ту постоји једно вечно сада у којем се налази као у центру Бог, а тамо где је Он ту заправо постоји искључиво и само љубав као полазна тачка и корен из којег се све остало развија.

И зато је Свети Сава, полазећи одавде на своја путовања, баш зато што је Херцег Нови био намењен да буде присуство неба, усадио у овај камен и у воду, у све што постоји, знак Христов. Усадио је оно, што данас кажу, космополитски дух, тј. дух љубави која се не плаши другачијег. Због љубави која је најбољи чувар онога што јесмо, усадио је потпуну отвореност, а не само, како је опет данас популарно да се говори, толеранцију према другом и другачијем. Толеранција може значити: трпим те ту поред себе, али не желим да имам ништа са тобом, штавише, изнутра ме ремети, али ипак ја ћу те истрпети. Јеванђељска љубав коју собом носи и којом је обележен Херцег Нови, јер је обележен Светим Савом, јесте апсолутно и сасвим нешто другачије. То је љубав која има раширене руке и отворено срце за све и свакога тако да у то срце улазе многи прозори и многа врата, кроз која многи могу да уђу, али нема ниједнога излаза. Херцег Нови заиста јесте по својој отворености срце које има много улаза, али нема излаза. И зато сам рекао на почетку: свако ко дође у Херцег Нови има дубоко осећање и свест да се вратио себи. Отуда не треба да нас чуди, јер је то потпуно нормално, да је Бока, која има толико православних светиња и толико православних Срба, увек била отворена за све. У њој су православни Срби увек изграђивали

најбоље могуће односе са другим верама, са браћом римокатолицима, али и са другим представницима верских заједница. Ево, овде је међу нама и имам Исламске заједнице који живи са вама у Херцег Новом. И овај ваш поздрав, а и он сам, сведочи управо о томе да Херцег Нови јесте не просто град толеранције него град љубави. То може да буде зато што у њему живе људи који су свесни свога корена, који су свесни свога идентитета, који познају себе, који воле своје, а онда имају чврст темељ и предуслов због тога да воле и другога.

И као да је Бог већ својим промислом, својом филигрантски прецизном руком и мишљу, у Боку Которску уцртао тај етос, јер сам Бококоторски залив је довољно затворен да може бити сачуван од разних спољашњих олуја и непогода, али у исто време у себи, изнутра, леп, богат, благородан и отворен као широко море што је отворено, отворен за размену идеја, добара и свега доброг и душекорисног са свима на свету, али исто тако и приступачан зато што је потпуно слободан, јер је љубав та која чува његову слободу.

Данас када прослављамо 640. годишњицу оснивања града молитвено помињемо и његовог оснивача који се потписивао са Стефан, Божјом милошћу краљ Срба, Босне, Поморја и Западних страна. И он, Стефан Твртко I Котроманић је свој нови град подизао на два поменута принципа, на Светосавском завету, јер се и сам круном немањихких прародитеља крунисао над гробом Светог Саве у манастиру Милешеви, и на космополитском, јер је Херцег Нови основан ради трговине сољу и унапређења поморског саобраћаја, што је Херцег Нови учинило и глобално познатим.

Међу мноштвом имена веома, веома знаменитих личности из црквене, народне, политичке, а поготово културне и књижевне историје наше, а везани су за Херцег Нови, премда нису овде провели деценије, незаобилазни су: Иво Андрић, данас смо посетили његову кућу; мудрац који је прославио наш језик и нашу културу и највећи српски песник митрополит црногорски Петар Петровић Његош. Призивајући Божји благослов на овај дивни град, на Боку Которску, на све који овде долазе, бораве и пролазе, потсетићу да је у својој песничкој слици Његош овај град још тада доживљавао као неког старог игумана, па му је онда и певао:

Нови граде сједиш на крај мора
И валове бројиш низ пучину,
Како старац на камен сједећи
Што набраја своје бројанице...

Ја сам, браћо и сестре, ових дана неизмерно дарован вашом љубављу, љубављу вашег и нашег Митрополита, који је дошао после блаженопочившег митрополита Амфилохија који је заорао дубоку бразду овде у Црној Гори, али и у Боки и Херцег Новом. Ви овде присутни показујете шта су плодови поникли из семена које је он посејао у Христу. Били сте му одани, верни и послушни и веома је важно да имате поверења, као што сте имали у њега, у своју Цркву и да не реагујете на прву лопту. Ја вас молим, а знам да то већ тако јесте, да имате исто такво поверење и у митрополита Јоаникија, као наравно и у другу браћу епископе овде у Црној Гори који су део и чланови Сабора наше Српске аутокефалне Православне Цркве.

Љубављу и благословом Митрополита и добротом и гостопримством вашег Градоначелника, али и вашом љубављу и поверењем, ових дана сам неизмерно благословен што сам се нашао у вашем граду и као знак тога благослова примио повељу. Остајем неизмерно дужан за ту вашу љубав и молим се Господу да стоструко узврати на све што сте пружили ових дана мени лично, али пружајући љубав мени, и читавој нашој Цркви.

Ми ћемо, сви заједно, упутити молитву Богу да овај 640-годишњи бодри, живахни и весели старац, како га помиње велики Његош, такав остане још много векова, до свршетка света, да седи уз пучину и мирно окреће своју бројаницу, а да сви његови житељи и они који му са љубављу долазе буду благословени благословом Божјим, али истовремено да буду благословени међусобном љубављу.

Нека Господ благослови све вас, ваше домове, ваше ближње који живите овде у Херцег Новом. Нека благослови све људе Црне Горе својим благословом мира, својим благословом јединства, што не значи унификацију, већ подразумева управо посебност, подразумева да свако има свој непоновљив и посебан печат. Тај благослов Божји нико није добио да би он био повод за неспоразуме, повод за удаљавање, повод за анимозитете, него је тај печат Божји, дар Божји добио као нешто непоновљиво, као дар да би га умножавао и кроз њега даривао себе другоме, кроз њега успостављао заједницу и јединство. Молим се да будете једно у добру, једно у врлини, једно у честитости, једно у Богу, једно у Христу. Живели на много година! Нека је срећан и благословен празник!

spc.rs